

EESTI KUNSTIAKADEEMIA
Kunstikultuuri teaduskond
Muinsuskaitse ja konserveerimise osakond

Mari Renno

**Nina küla kirikukooli kõrvalhoone tehniline seisund ja
restaureerimisettepanekud**

Tartu maakond, Alatskivi vald, Nina küla, Kooli tn, Nina piirivalvekordon

2016/2017 õppeaasta
Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputöö

Tallinn 2017

Autorideklaratsioon

Kinnitan, et olen koostanud antud lõputöö iseseisvalt ning seda ei ole kellegi teise poolt varem kaitsmisele esitatud.

Kõik töö koostamisel kasutatud teiste autorite tööd, olulised seisukohad, kirjandusallikatest ja mujalt pärinevad andmed on töös viidatud.

„.....” mail 2017. a.

.....

(allkiri)

Töö vastab kehtivatele nõuetele ja lubatud kaitsmisele:

„.....” mail 2017. a.

.....

Kaitstud hindede:

.....

„.....” mail 2017. a.

.....

SISUKORD

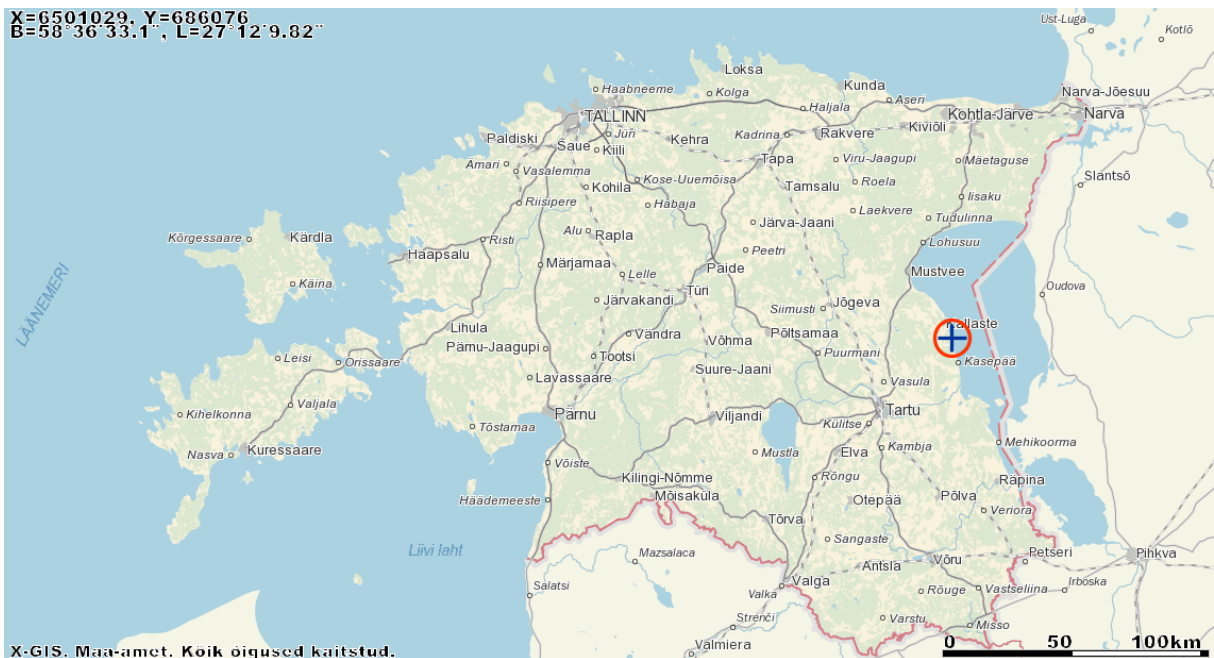
SISUKORD	2
SISSEJUHATUS	3
AJALOOLINE ÜLEVAADE	6
Nina küla.....	6
Kirikukool.....	8
Piirivalvekordon (algupäraselt koolimaja).....	10
Kõrvalhoone – ait.....	13
VÄÄRTUSED	16
AIDAHOONE MATERJALIKASUTUS JA TEHNILINE SEISUND	16
Vundament ja keldriseinad	16
Seinad.....	17
Avatäited.....	20
Korsten.....	23
Haljastus ning hoov	24
RESTAUREERMISETTEPANEKUD.....	25
Varasemad ideed.....	25
Järeldused.....	27
KOKKUVÕTE	29
KASUTATUD KIRJANDUS.....	30
LISAD.....	31
LISA 1.....	32
LISA 2.....	33
LISA 3.....	34

SISSEJUHATUS

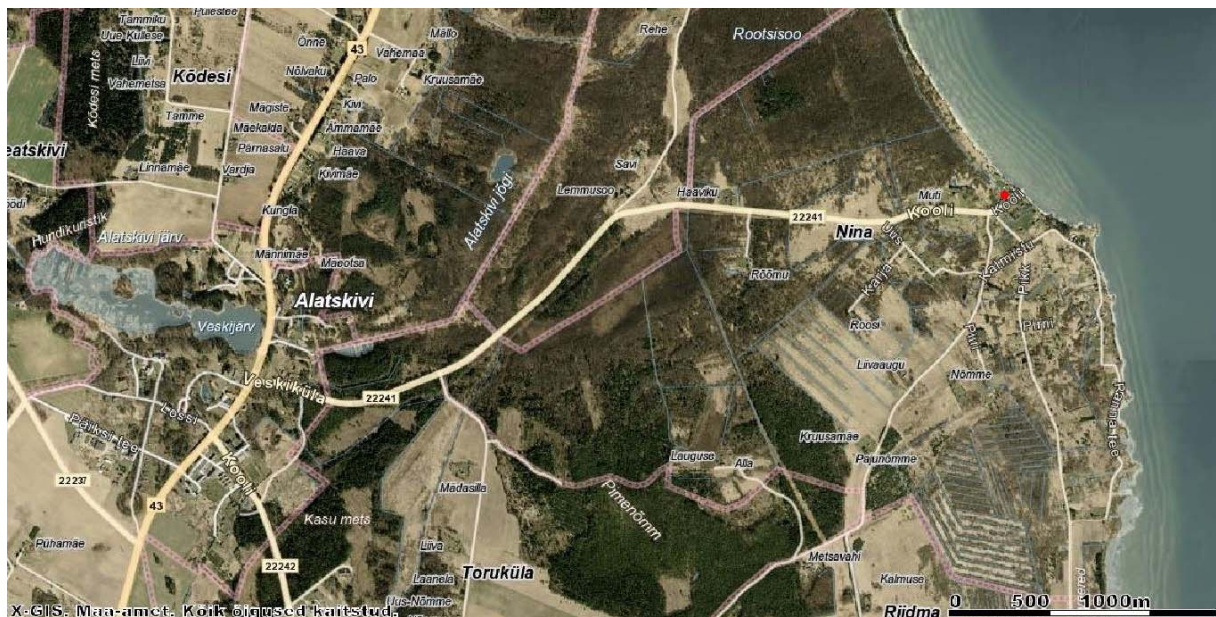
Käesolev tehnilise seisundi analüüs ning restaureerimisetepanekud on tehtud eesmärgil alustada Nina kirikukooli hoone kaitsevööndisse jääva kõrvalhoone restaureerimisega ning selle jaoks vajaliku projektdokumentatsiooni koostamisega. Uurimustöö sisaldab hoone ümbruskonna ajaloolist ülevaadet, objekti tehnilise seisundi ja väärtuste kirjeldust ning taastamisvõimaluste analüüsi.

Uurimustöö käigus on läbi viidud väliuuringud (aastatel 2013 ning 2017), kasutatud nii publitseeritud allikaid kui arhiivimaterjale ning vesteldud omaniku ja erinevate erialaspetsialistidega.

Hoone asub Tartu maakonnas Alatskivi vallas Nina külas Kooli tänaval Nina piirivalvekordoni kinnistul (katastritunnus: 12601:006:0065). Nina küla asub Alatskivi keskusest ca 4km kaugusel Peipsi järve läänerannikul. Küla on kõige põhjapoolsem neljast vanausuliste ridakülast – lõunapoole jäävad Kolkja, Kasepää ja Varnja.

Nina piirivalvekordoni kinnistu asukoht Eesti kaardil. Allikas: Maa-ameti geoportaal 27.04.2017 a.

Situatsiooniskeem. Nina piirivalvekordoni kinnistu asukoht tähistatud punase täpiga. Allikas: Maa-ameti geoportaal 20.04.2017 a.

Saabumine Nina külasse Alatskivi suunalt. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Kooli tänava algus Nina külas. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Nina küla bussipeatus ning suurim teederistmik. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Kooli tänav, taamal vasemal paistmas kirikukooli hoone katus ning selle ees aida müürid. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Nina piirivalvekordoni kinnistul asub 3 hoonet – endine piirivalvekordon (algupäraselt koolimaja), endine kirikukool ning endine ait. Kinnistul asub ka puurkaev ning varjualune. Aidast põhjapool asub kinnistule jääv alajaam.

Ehitisregistri kood	Ehitis	Ehitise nimetus	Aadress	Esmane kasutus	Korruste arv	Ehitisealune pind (m ²)
104039381	Hoone	Kõrvalhoone	Tartu maakond, Alatskivi vald, Nina küla, Nina piirivalvekordon	1912	1	325
104039382	Hoone	Ait	Tartu maakond, Alatskivi vald, Nina küla, Nina piirivalvekordon	1912	1	81
104039380	Hoone	majutushoone	Tartu maakond, Alatskivi vald, Nina küla, Nina piirivalvekordon	1912	2	301,2
220557816	Rajatis	puurkaev	Tartu maakond, Alatskivi vald, Nina küla, Nina piirivalvekordon			1

Väljavõte EHR-ist, 20.04.2017 a. <https://www.ehr.ee>

Nina piirivalvekordoni kinnistu krundipiir tähistatud punase joonega. Allikas: Maa-ameti geoportaal 18.04.2017 a. Täiendused: Mari Renno

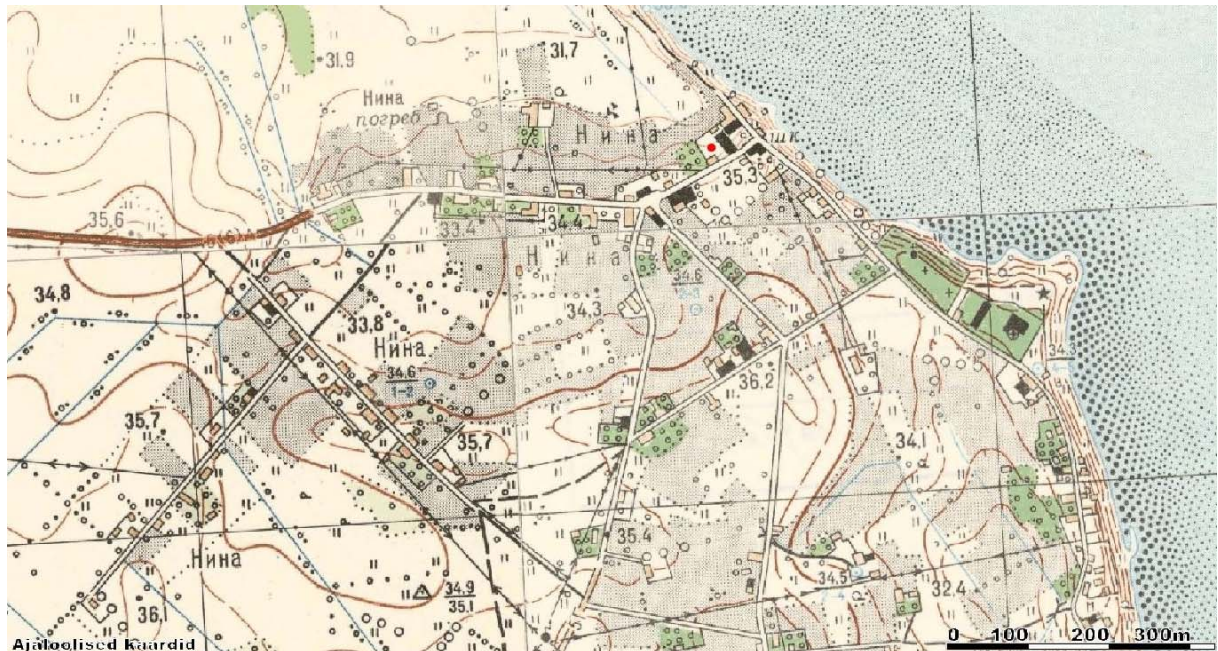
Nina piirivalvekordoni kinnistu hollandlasest omanik Johannes Cornelis Koster soovib hoone renoveerida ning kasutusele võtta majutushoonena, mis oleks eeskätt suunatud kalameestele. Omanikul on soov taastada hiljem ka kirikukooli hoone, mis tunnistati kultuurimälestiseks aastal 1997 (Mälestise registri number: 4230). Seni on kinnistu omanik taastanud endise piirivalvekordoni hoone (koolimaja), kus täna asub külalistemaja „Nina Kordon“.

AJALOOLINE ÜLEVAADE

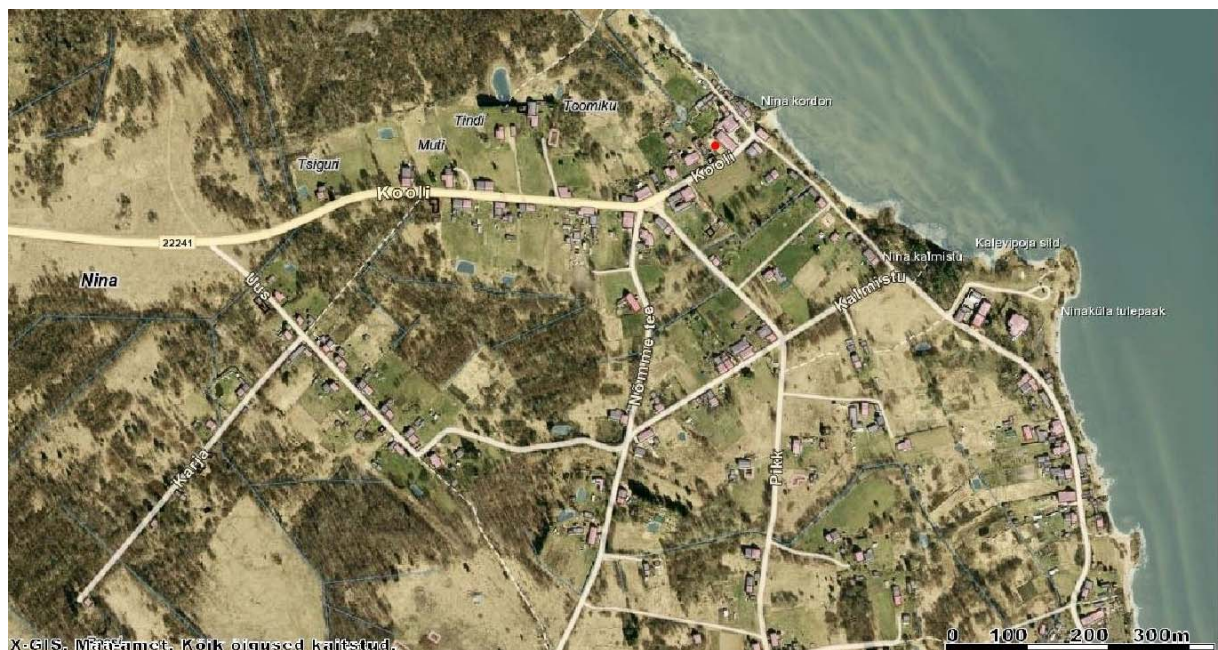
Nina küla

Nina küla on vanim tänini säilinud venelastest õigeusklike küla Peipsi läänerannikul (Allikas: J. Plaat/A. Maasik „Õigeusu kirikud, kloostrid ja kabelid Eestis“ 2011, lk 25). Esimesed andmed Nina külast pärinevad aastast 1582, mil piirkond kandis nime Noss Derevnja. Oma nime on küla saanud järve ulatuvast ninakujulisest kaldajoonest. 17.sajandi teisel poolel kujunes Ninal välja püsiv vene küla, millel on tüüpilise vene küla jooned: elamud asuvad fassaadiga tänavajoonel ning paiknevad ümber suletud hoovi. Aastal 1851 elas Nina külas 481 venelast ja 50 eestlast. 1900. a. kaardil on külas 181 majapidamist, kusjuures lõunapoolses külas on veel 32 majapidamist. Aastail 1909-1910 oli Ninas 18 suurt peipsi tindi kuivatamise ahju, 247 väikest kalapaati ja 7 küttepuulotja. Aastal 1932 oli Nina külas 153

maja, kus elasid venelased, ja vaid 16 eestlaste maja. Küla vaatamisväärsusteks on järve suubuv Kalevipoja sillaks kutsutav kiviseljak, tegutsev õigeusu Jumalaema Kaitsmise kirik, mis on ehitatud aastal 1827 ning tuletorn, mis rajati aastal 1936. (Allikas: L. Mihhailov „Peipsimaa asulad“. Tallinn 2008, lk 215)

Ajalooline kaart Nina külast, 1973. Nina piirivalvekordoni kinnistu asukoht tähistatud punase täpiga. Allikas: Maa-ameti geoportaal 18.04.2017 a.

Eelneva kaardi olukord tänapäeval. Nina piirivalvekordoni kinnistu asukoht tähistatud punase täpiga. Allikas: Maa-ameti geoportaal 18.04.2017 a.

Kirikukool

Vaade kirikukoolile edelast. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Kirikukooli hoone (EHR 104039381) avati aastal 1847. Vene 4-klassilises algkoolis oli 1922/23. õppeaastal 3 õpetajat, kes õpetasid 122 poissi ja tüdrukut. (Allikas: L. Mihhailov „Peipsimaa asulad“. Tallinn 2008, lk 215)

Endine kirikukool on tunnistatud kultuurimälestiseks aastal 1997. Tegemist on ajaloolise ühiskondliku hoonega, mis on mänginud olulist rolli piirkonna hariduselus. Hoonel on säilinud algupärase ehituskonstruksioonid ja arhitektuurne vormistus – keskmise suurusega krohvitud maakivihoone, mida katab kõrge kelpkatus. Aknad kuueruudulise jaotusega. Sissepääsu ees väike puidust eeskoda. (Allikas: Kultuurimälestiste register, <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4230>)

Vaade kirikukooli hoonele kagust. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Vaade kirikukooli hoone kordoni poolsele sissepääsule. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Kirikooli hoonesse on omanikul plaanis teha majutusasutus ning konverentsisaal.

Piirivalvekordon (algupäraselt koolimaja)

Vaade endisele piirivalvekordonile (koolimajale) kagust, vasakul kirikukooli hoone. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Hoone (EHR 104039380) oli aastast 1925 kasutusel koolina, kuna kõrval asuv kirikukool oli õpilastele väikseks jäänud. Kordoni funktsiooni kandis hoone aastatel 1990-1998. Endine kordon seisis mahajäetuna kuni 2005.aastani, mil Alatskivi vallavalitsus otsustas avalikul oksjonil hoone müüa. Vettpidav katus oli õnneks ära hoidnud suuremad kahjustused, kuid põrandatel olid tugevad seenekahjustused. Hoone renoveerimistööd algasid aastal 2006. Esimese etapi tööd lõpetati 2009nda aasta augustikuus, mil valmisid keldrikorrus ning esimese korruse ruumid. Põrandate taastamisel kasutati liimpuitu ning vineeri. Katusekatteks kasutati valtsplekki. Kogu maja ehitustööd lõpetati aastal 2010, mil endisest kordonist sai külalistemaja. (Allikas: J. C. Kosteri mälestused ning Nina Kordoni Külalistemaja koduleht <http://www.ninakordon.ee/ajalugu> 18.04.2017) Ehitustöid korraldas Nina piirivalvekordoni kinnistu omanik J. C. Koster.

Vaade üle hoovi järvele. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Nina 6 kl. Algkooli aed

Ajalooline vaade üle hoovi järvele. Allikas: L. Andresen „Eesti algkoolid: ülesvõtteid aastatest 1930-1940“

Nina 6 kl. Algkool, Peipsiääre vald

Ajalooline vaade koolimajale (kordonile) järve poolt. Vasakul paistab kirikukooli hoone, kus veel näha hävinud puidust eeskoda (taoline eeskoda on alles hoone teisel küljel). Allikas: L. Andresen „Eesti algkoolid: ülevõtteid aastatest 1930-1940“

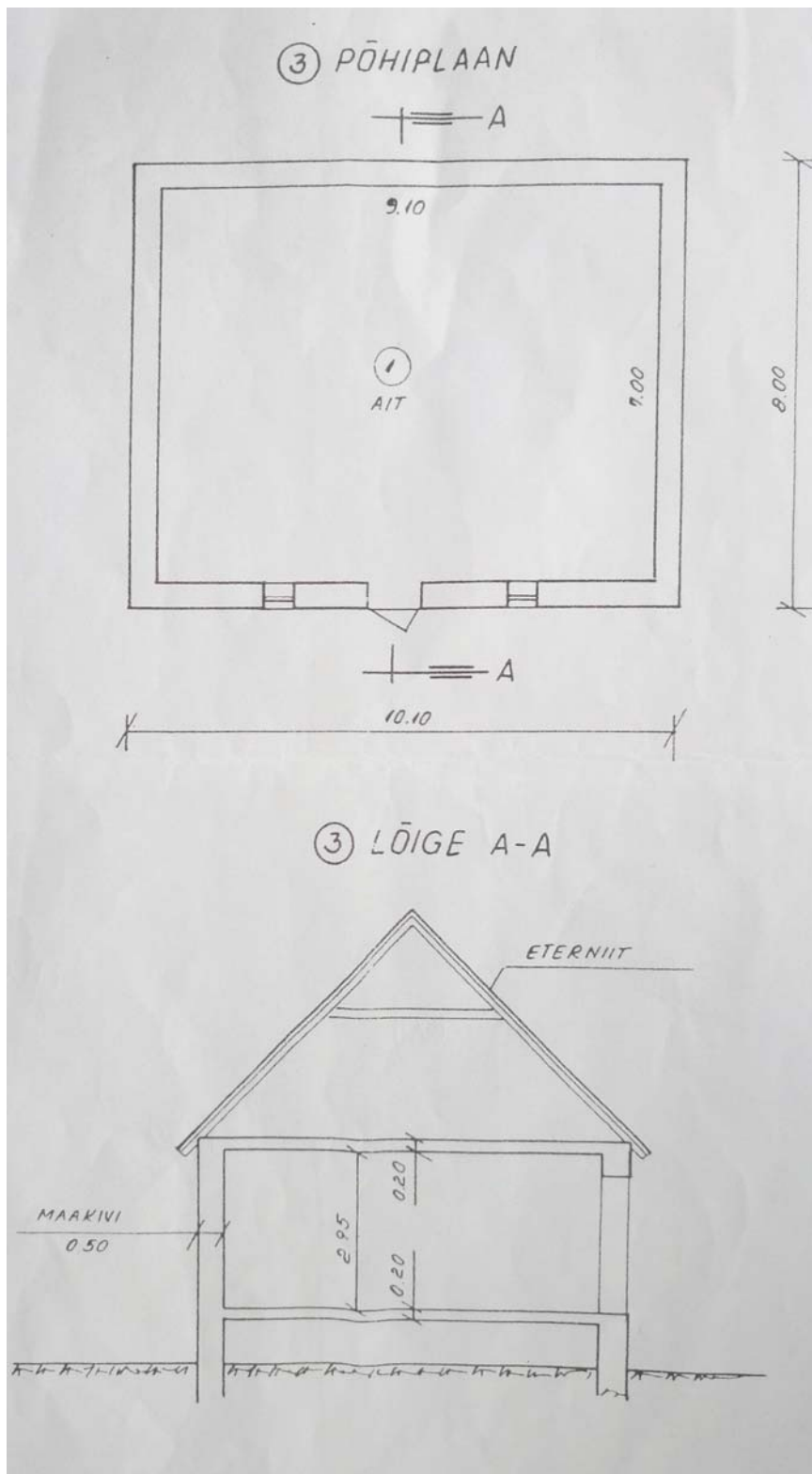
Nina algkooli õpilased ja õpetajad koolimaja juures. Allikas: „Peipsimaa asulad“ Leonid Mihhailov lk 217

Kõrvalhoone – ait

Vaade aidale edelast, taustal kirikukooli hoone. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Kirikukoolist edelasse Kooli tn äärde on ehitatud kõrvalhoone (EHR 104039382), mis üsna suure tõenäosusega oli ait. Mõnes allikas on hoonet ka küüniks nimetatud, kuid selle segaduse võib olla põhjustanud tõlkeprobleem. Praegune välismaalast omanik tegi aastal 2002 aidast foto ning nimetas foto inglise keelse sõnaga *barn*, mis tähendab eesti keeles nii küüni kui ka aita. Seega küsides luba müüridele katuse ehitamiseks ning saates hoonest foto, sai omanik eestikeelse vastuse, kus hoone oli nimetatud küüniks (Kinnismälestisel, selle kaitsevööndis ja muinsuskaitsealal väikesemahuliste tööde tegemise luba nr 9026. Vt LISA 1). Tegemist on ühe-korruselise maakivihoonega, millel säilinud vaid seinamüürid. Avasid raamivad põletatud punased savitellised. Põhj küljel asuvad kaks väiksemat akent. Teistel külgedel kitsad tuulutussavad. Aastal 2002 oli hoonel veel peal amortiseerunud katus, mis objekti ostmise hetkeks oli kokku varisenud. Hävinenud katuse ehitamise aeg oli teadmata, kuid tegemist ei olnud algupärase katusega.

Aida plaan ja lõige. Allikas: Alatskivi Vallavalitsus

Tänaseks on hoonest säilinud vaid maakivimüürid, mille renoveerimist alustas omanik umbes viis aastat tagasi, mil konserveerimata müürid olid kokkuvarisemise äärel. Vahelaed, põrandad ja katus pole säilinud.

Vaade aidale kagust. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Vaade aidale kagust. Foto autor: J. C. Koster, 2002 a.

VÄÄRTUSED

Nina piirivalvekordoni kinnistul asuvad hooned on ajaloolise väärtusega ning on mänginud olulist rolli piirkonna hariduselus. Endised koolimajad ning ait moodustavad ühtse kompleksi, mis tuleks säilitada võimalikult autentsena. Kirikukool ning ait kuuluvad Eesti maakiviarhitektuuri ajalukku. Võrdlemisi väärilt taastatud kordon (koolihoone) on säilinud oma algupärasest vormis. Hoonetel on alles hulgaliselt originaalseid ehitusosi ja detaile, mis vääriksid säilitamist ning eksponeerimist.

AIDAHOONE MATERJALIKASUTUS JA TEHNILINE SEISUND

Vundament ja keldriseinad

Vundamenti pole avatud, sügavus teadmata. Vundament on laotud maakividest. Vundamendis ja soklis ei ole näha suuremaid vajumisi. Kohati on vihma, päikese, niiskuse ja külmatsüklite toimel maakivide vahelised vuugid kahjustunud ning kaetud sambliku või vetikaga. Sokliseinte ääres kasvab puid, mis võivad ajapikku vundamenti kahjustama hakata. Renoveerimistöodel umbes 5 aastat tagasi parandati maakivide vahelisi vuuke ning laoti keldrikorruse siseperimeetrile kergbetoonkivi-müürid. Uute müüride ning olevate maakivimüüride vahe täideti graanulsoojustusega. Endiste põrandatalade toetuskohad on kinni laotud ning täidetud silikaattellistega.

Kinnilaotud keldriseinad. Foto autor: Mari Renno, 2013 a.

Sokkel. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Edaspidiste uuringute käigus tuleks teha keldripõrandasse (pinnasesse) ava, et selgitada välja maa-aluste konstruktsioonide seisund. Vundamendi vahetust lähedusest eemaldada puud, mille juured vundamenti lagundavad. Laotud kergplokkidest seinte kvaliteet ning ehitustehniline korrektsus tuleks üle kontrollida.

Seinad

Massiivsed maakiviseinad on ca 50 cm paksused. Võrreldes kirikukooli hoone müüritööga on kasutatud massiivsemaid ning nurgelisemaid kive ning kivikildudega vuukide osakaal võrreldes müürikividega on tunduvalt väiksem. Võib eeldada, et aidahoone on ehitatud hiljem ning selleks ajaks olid töötlemisvahendid arenenumad. Erinev müüritöö käekiri võib olla ka erinevate meistrite tõttu.

Põhikorruse seinad on seestpoolt krohvitud lubikrohviga, mis tänaseks on suures osas maha kukkunud. Katkeva krohvipinna järgi võib tuvastada hävinenud vaheseinte asukohad.

Krohvipinna katkestused viitavad hävinud vaheseintele. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Seintel esineb samblikku (põhiliselt seinakorp) ja vetikat ning tühjaks uhutud vuuke. Samblik ja vetikas puhastada mehaaniliselt käsitsi, tugevharjalise pintsli, metallharja, skalpelli, spaatli, kühvli või kaabitsaga. Seejärel töödelda pindu aluselise lahusega (näiteks 2-5% ammoniaagilahusega) ning puhastada nõrga survepesuga. Vuukimine teostada kuni 20% tsemendisisaldusega lubi-tsementmördiga, mille sees võiks olla jahvatatud keraamikat.

Põhjakülje ukse sillus – murenenud tellised ja vetikas. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Müüriparandused tehti ca 5 a tagasi lubitsemendiga, originaalkivid säilitati. Tugevdatud sai müürivöö, mis väljast laoti punastest tellistest ning seestpoolt betoonkiviplokkidest. Telliste ning kivide vahele ja alla on lisatud raudbetoonvöö. Juba on tekkinud uued probleemid – kaitsmata müürivöö laotisesse on tekkinud praod.

5 aastat tagasi laotud müürivöös on juba praod sees. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Suur osa lubikrohvist on pudenenud. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Keldrikorrusel on ehitatud kergbetoonplokkidest lisasein ning uue ja vana seinavahe on täidetud graanulsoojustusega. Foto autor: Mari Renno, 2013 a.

Avade ümbrused ning hoone nurgad on laotud põletatud punastest savitellistest. Müüritises asetsevad ukse- ja aknaavad on kaarsillustega. Avade tellistest sillused on osaliselt murenenud. Kahjustunud tellised tuleks asendada uutega, võimalikult originaali-lähedaselt. Vuugid tihendada.

Avatäited

Säilinud on puidust üks koos hingedega ning üks algupärane aknaleng, millest võib järeldada, et tegemist oli nelja-ruudulise aknaga. Mõlemas aknaavas on säilinud sepistatud trellid.

Vaade hoone põhjaküljele, kus paistavad säilinud avatäited. Foto autor: Mari Renno, 2013 a.

Taastada originaalina säilinud aknaleng ning puuduvad osad teha vähemalt samaväärse kvaliteediga puidust. Säilinud aknaleng eemaldada hoonest ning korrastada põhjalikult – puhastada, vajadusel plommida, kruntida ja värvida. Puuduv aken ning uued aknad valmistada olemasolevast lengist lähtuvalt ja ajastutruult. Aknaraamid värvida traditsioonilise koostisega linaõlivärviga.

Säilinud aknaleng ning sepistatud trellid. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Säilinud sepidetailid puhastada roostest ja katta kaitsekihiga. Olevad sepistatud trellid tuleks säilitada ning eksponeerida.

Säilinud uksehing. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Säilinud aidauks ei vasta tänapäevastele nõuetele, kuid ukse võiks siiski koos detailidega taastada ning eksponeerida hoone sisekujunduses.

Säilinud lasirõngas (hobusesidumise aas). Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Viimaste ehitustööde käigus jäeti hoone lõunaküljel kaks võimalikku akna kohta, kus müüriparandustöid ei tehtud. Samuti plaaniti uut ust hoone idaküljele endisest keldriuksest kõrgemale.

Tuulutussavade juures näha võimalikud aknakohad. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Korsten

Pooleliolev korstnaehitus. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Küttekolded hoones puudusid, kuna tegemist on aidaga. Umbes viis aastat tagasi alustati eraldiseisva korstna ehitamisega. Korsten on laotud punastest tellistest ning vundamendiks on raudbetoon. Korstnasse on ette nähtud lõõrid nii sauna ahjule kui ventilatsioonile. Korstnasse kogunenud risu tuleb koristada ning korstna tehniline seisund ja vastavus nõuetele tuleks uuesti üle kontrollida.

Haljastus ning hoov

Kirikukooli ning aida vahele jääv hoov on ebakorrapäraselt hooldatud. Aidast põhjapoole jääb alajaam ning varjualune. Kinnistul esineb erinevat lasu. Aida kõrvale on vahepealsete ehitustööde käigus tekkinud kungas, mis tuleks eemaldada. Samuti eemaldada isetekkelised puud hoone perimeetrilt. Hoonete vahele tuleks rajada jalgteed, et vältida pori tekkimist, kasutada kompleksile sobivat looduslikust kivist materjali.

Vaade tänavalt aida ja kirikukooli vahelisele hoovile. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

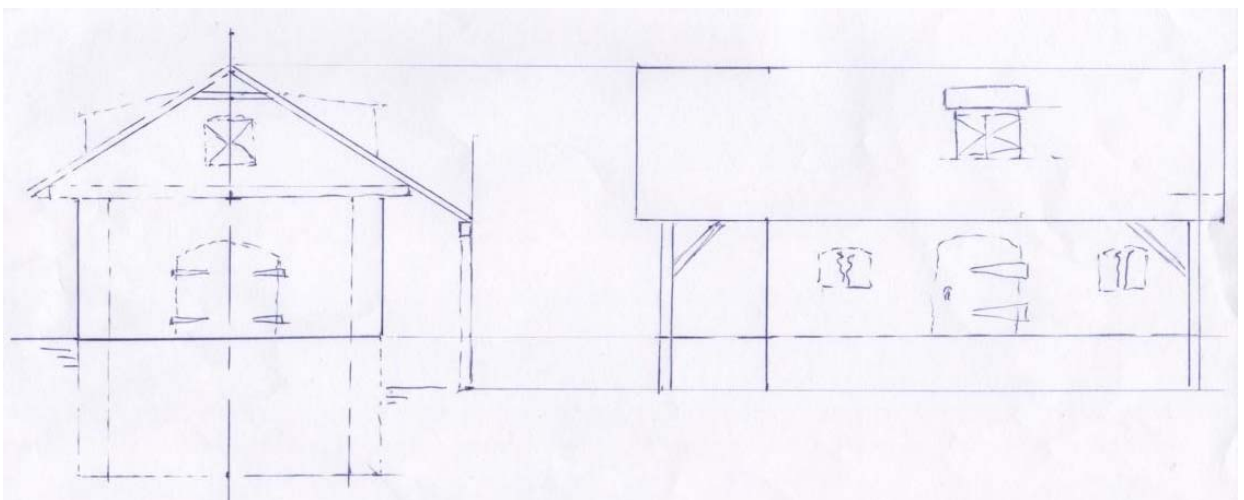

Vaade hoovile, foto keskel paistab alajaam. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

RESTAUREERMISETTEPANEKUD

Varasemad ideed

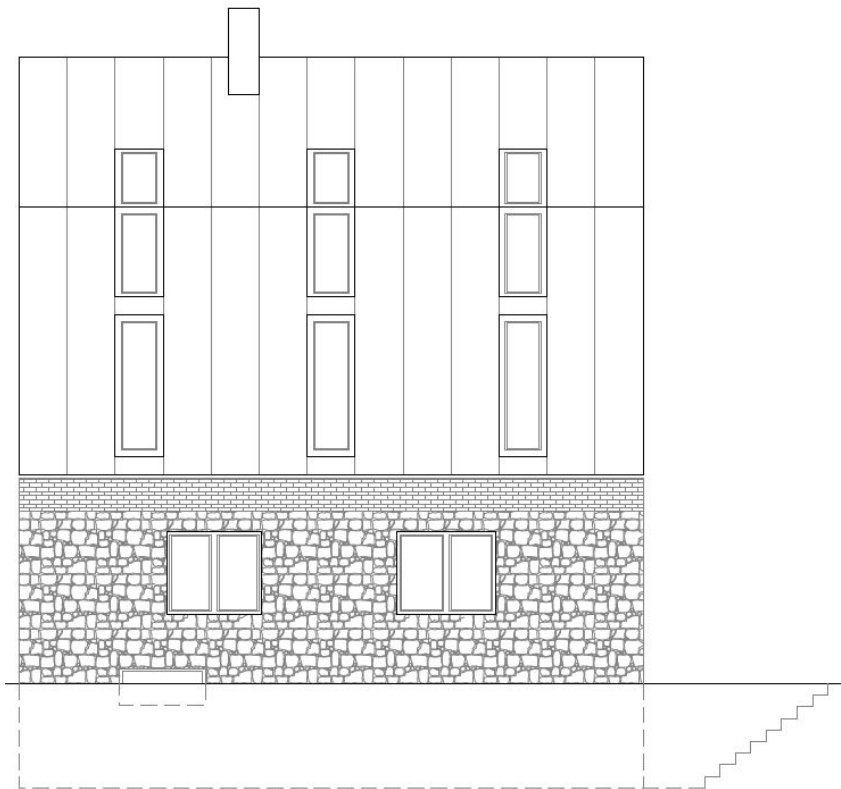
Algselt oli omanikul idee teha aidale uus viilkatus, mis oleks hoonest paar meetrit pikem ning laia räästaga, et tekiks varjualune.

Omaniku visand uuest katusest.

Hoonele uue katuse ehitamiseks sai omanik ka loa (Vt LISA 1), kuid hakkas kahtlema nii väikese mahu ehitamise mõttekuses. Tal tekkis soov teha hoonest eeskätt kaluritele mõeldud majutusasutus. Arvestades küla ajalugu ning asukohta, oleks säärane funktsioon igati asjakohane.

Omanik on ise hariduselt laevade arhitekt-insener ning omab kõrgendatud huvi metallkonstruktsioonide vastu. Sellest tulenevalt tekkis idee teha müüridele hoopis kõrgem juurdeehitus ning lahendada see kerges metallkonstruktsioonis ning katta plekiga. Omaniku soovil sai katsetaud nõ maksimaalse mahu pealeehitamist – lisatud sai pooleteise kordne madala viiluga pealeehitus. Hoonesse planeeriti sauna ruumid, söögisaal-köök, magamistoad, ning katusealune magamisala (Vt LISA 2).

Pooleteise-kordne pealeehitus. Lahendus: J. C. Koster, Mari Renno, Jorge Herrera

Nagu võis eeldada ja tuligi tõestada, siis antud lahendus ei saanud Muinsuskaitseameti heakskiitu, kuna maht on antud kontekstis ebaproportsionaalselt suur ning varjab kirikukooli kui mälestise vaadeldavust (Vt LISA 3). Samuti ei ole juurdeehitus ajaloolisse keskkonda sobiv ning metall ehitusmaterjalina ei ole veenev. Muinsuskaitseamet pakkus ühe

võimalusena välja hoone laiendamise ida suunal. Sellisel juhul ei domineeriks uus maht kirikukooli ees ning moodustuks külale omane suletud hoovi motiiv.

Järeldused

Aidahoone juurdeehitus ei tohiks varjata vaadet kirikukoolile. Kuigi tänava teises otsas on valdavalt kahe ja poole korruselised tellismajad, siis kirikukooli vahetus ümbruses on siiski madalamad viilkatustega hooned. Allolev tänavasiluetti analüüsiv pilt kinnitab liiga kõrge pealeehituse sobimatust keskkonda. Pildil on näidatud võimalik uus katus umbes sarnases mahus nagu oli hävinenud katus.

Vaade kompleksile lõunast Pikalt tänavalt üle naaberkinnistute. Punase joonega tähistatud katuste siluett ning võimalik aida viilkatus. Foto autor: Mari Renno, 20.04.2017 a.

Aidahoone juurdeehitus hoonest ida suunas toetaks ajalooliselt välja kujunenud struktuuri, kus elamud asuvad fassaadiga tänavajoonel ning paiknevad ümber suletud hoovi. Uue mahu ning aida vahele võiks ette näha klaasist läbipaistva osa, mis selgelt eraldaks uue vanast.

Aerofotol tähistatud võimaliku juurdeehituse maht. Allikas: Maa-ameti geoportaal 18.04.2017 a. Täiendused: Mari Renno

Edasisi renoveerimistöid planeerida nii, et võimalikult suures osas kasutada algupäraseid materjale ja traditsioonilisi töövõtteid Säilitada hoonete kompleksi ajalooline ilme. Säilinud hooneosad tuleb taastada ning ka edaspidi säilitada. Teostatud tööd tuleb dokumenteerida ja pildistada, et jäädvustada tehtu ning kasutatud materjalid. Edaspidi jälgida regulaarselt hoone seisundit, et hoida ära suuremad kahjustused. Hoone säilimiseks on oluline leida hoonele aastaringsed kasutusvõimalused.

KOKKUVÕTE

Nina küla on vanim tänini säilinud venelastest õigeusklike küla Peipsi läänerannikul. Külas on säilinud hulgaliselt hooneid oma algupärasel vormis.

Kirikukooli hoonete kompleks väärib taastamist ja säilitamist. Hooned tuleks säilitada ajaloolisse keskkonda sobivatena. Kõik algupärased säilinud detailid tuleks taastada ning eksponeerida.

Aidahoonel on säilinud võrdlemisi heas seisus algupärased maakivimüürid ning originaal-detaile, mis tuleks võimalikult suures mahus säilitada. Juurdeehitus ei tohiks domineerida kirikukooli ja aidahoone ees. Uus maht võiks olla pigem taustaks vanadele ehitistele.

Hoonete renoveerimisel ja rekonstrueerimisel on soovitatav lähtuda Muinsuskaitseameti eeskirjadest ning käesolevas tööd esitatud ettepanekutest. Projektide koostamisel lähtuda Nina küla kirikukooli hoonete kompleksi väärtusest, kasutades ajastutruid materjale ning võtteid. Tööde teostamisel lähtuda headest restaureerimise põhimõtetest ja tavadest.

KASUTATUD KIRJANDUS

Arhiiviallikad

- Tartu maakond Alatskivi vald Nina küla. Nina kirikukooli hoone. Nina piirikordoni ümberehituse põhiprojekt. P-15899. Muinsuskaitseameti arhiiv
- Nina küla ajaloost. Ludmilla Petuhova. Rahvusarhiiv Tartus.

Publitseerimata allikad

- Vestlused omanikuga (Johannes Cornelis Koster)
- Varasemad EKA Arhitektuuri konserveerimise ja restaureerimise täiendkoolituskursuse lõputööd

Publitseeritud allikad

- Leonid Mihhailov „Peipsimaa asulad“ Tallinn 2008
- Lembit Andresen „Eesti algkoolid: ülesvõtteid aastatest 1930-1940“ 2006
- Jaanus Plaat/Arne Maasik „Õigeusu kirikud, kloostrid ja kabelid Eestis“ 2011

Internetiallikad

- Maa-ameti geoportaal
- <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=monument&action=view&id=4230>
20.04.17
- <http://www.ninakordon.ee/ajalugu> 18.04.17
- <https://www.ehr.ee>

LISAD

LISA 1

Kinnismälestisel, selle kaitsevööndis ja muinsuskaitsealal väikemahuliste tööde tegemise luba

LISA 2

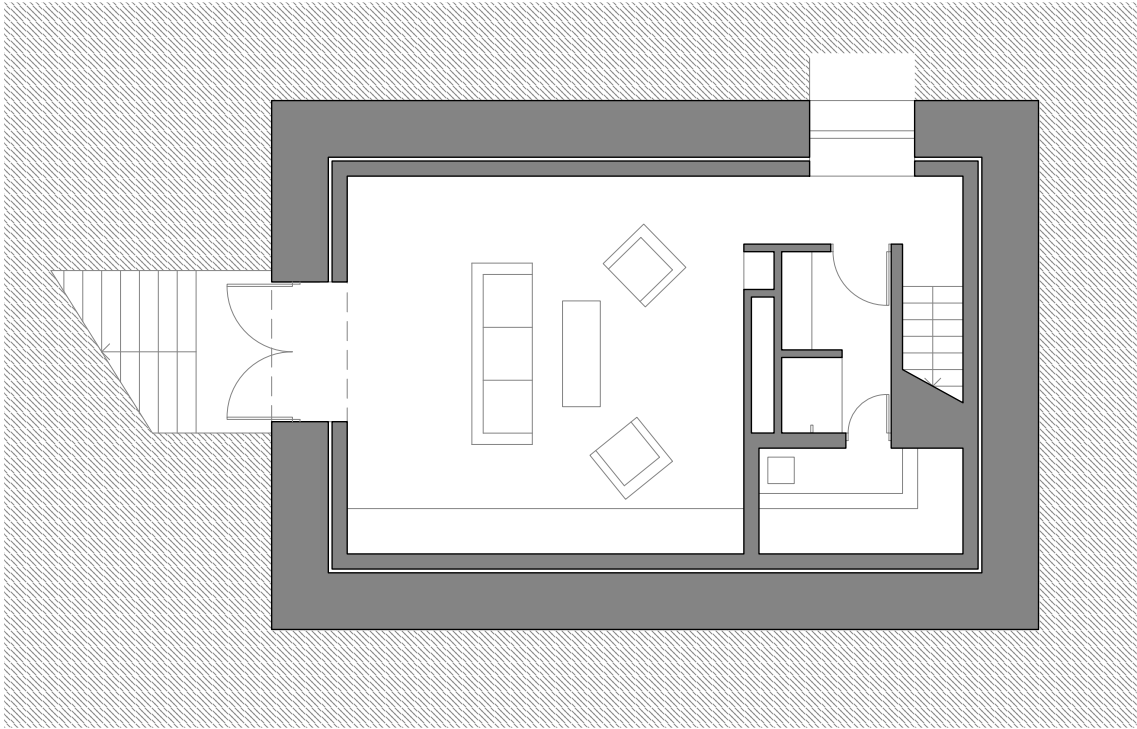
Maksimaalse pealeehituse eskiisi joonised

LISA 3

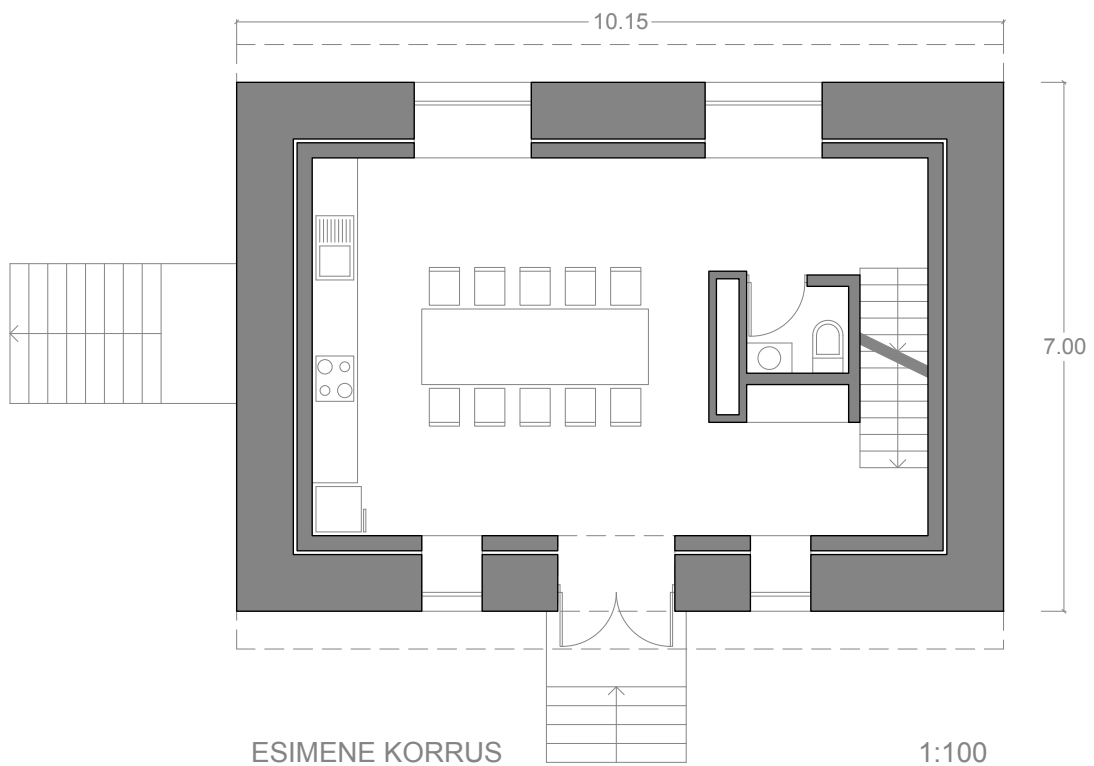
Muinsuskaitseameti vastus maksimaalse pealeehituse eskiisi kohta

**KINNISMÄLESTISEL, SELLE KAITSEVÕNDIS JA MUINSUSKAITSEALAL
VÄIKESEMAHULISTE TÖÖDE TEGEMISE LUBA**

Loa registreerimisnumber	
9026	
Loa omaja	
Nimi	Koster, Johannes Cornelis
Kinnismälestis või muinsuskaitseala ja sellel paiknev ehitis	
Mälestise või muinsuskaitseala nimetus	Nina kirikukooli hoone
Mälestise kultuuriväärtuste riikliku registri nr	4230
Mälestise või ehitise aadress	Tartu maakond, Alatskivi vald, Nina küla, Nina piirivalvekordon
Kuupäev	
Välja antud	17.07.2012
Kehtiv kuni	03.09.2012
Projekt	
Kooskõlastamise kuupäev	
Tööde teostaja	
Lubatud tegevused	
Nina kirikukooli hoone kaitsevõndis oleva küüni müüride katustamine. Katusekatteks on laast.	
Loa andja	
Nimi	Reelika Niit
Ametinimetus	Muinsuskaitseameti Lõuna-Eesti järelevalveosakonna juhataja
Allkiri	REELIKA NIIT MUINSUSKAITSEAMET Lõuna-Eesti järelevalveosakonna juhataja
Muinsuskaitseamet, Uus 18, 10111, Tallinn; tel.: +372 640 3050, faks: +372 640 3060, e-post: info@muinas.ee	

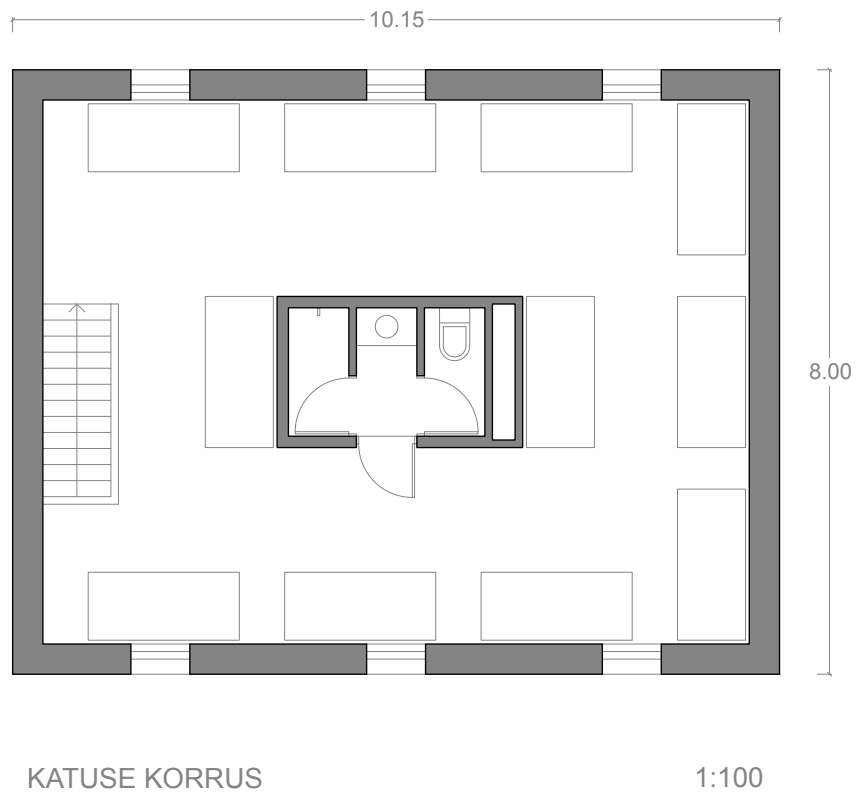
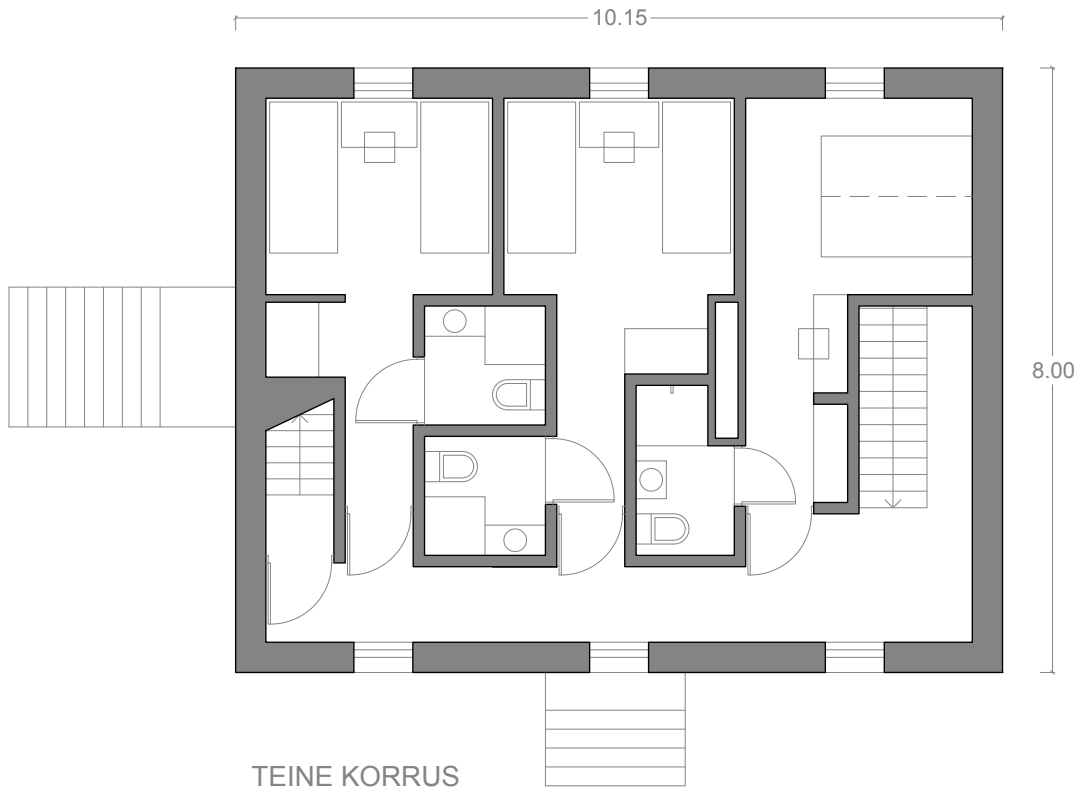

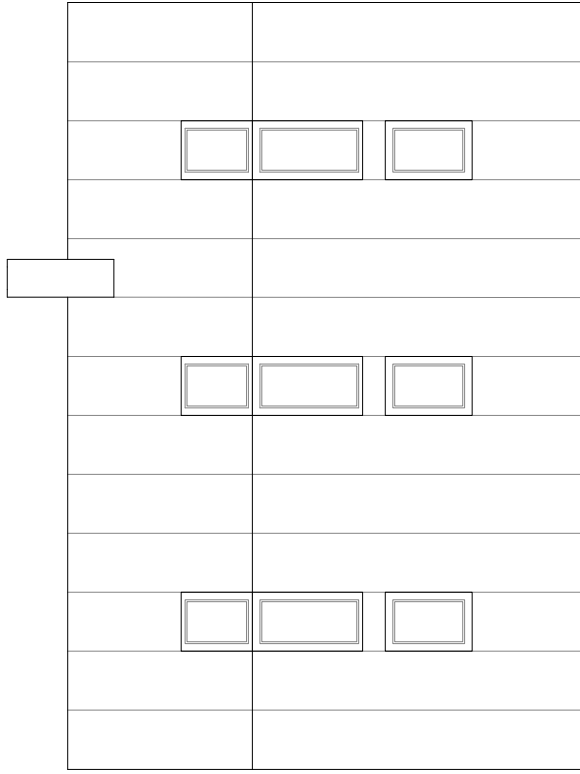
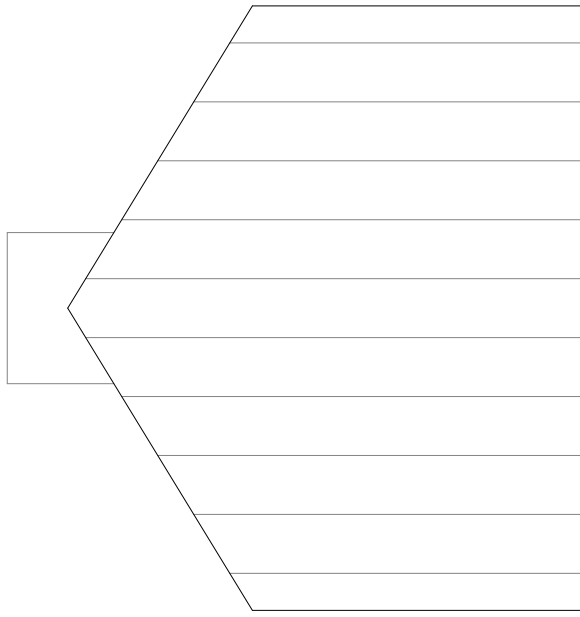
KELDRIKORRUS

ESIMENE KORRUS

1:100

+9.300

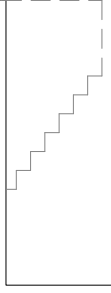
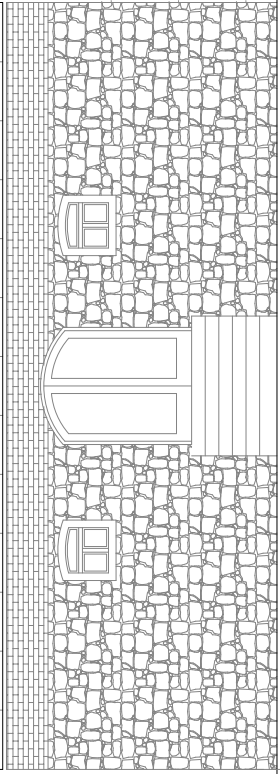
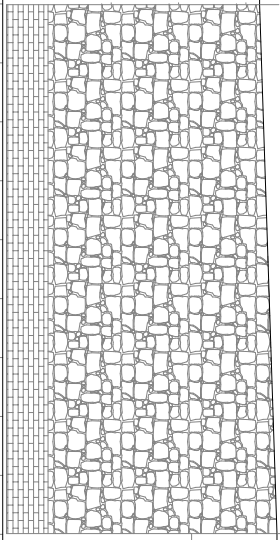
+5.400

+2.750

+/-0.00

-1.130

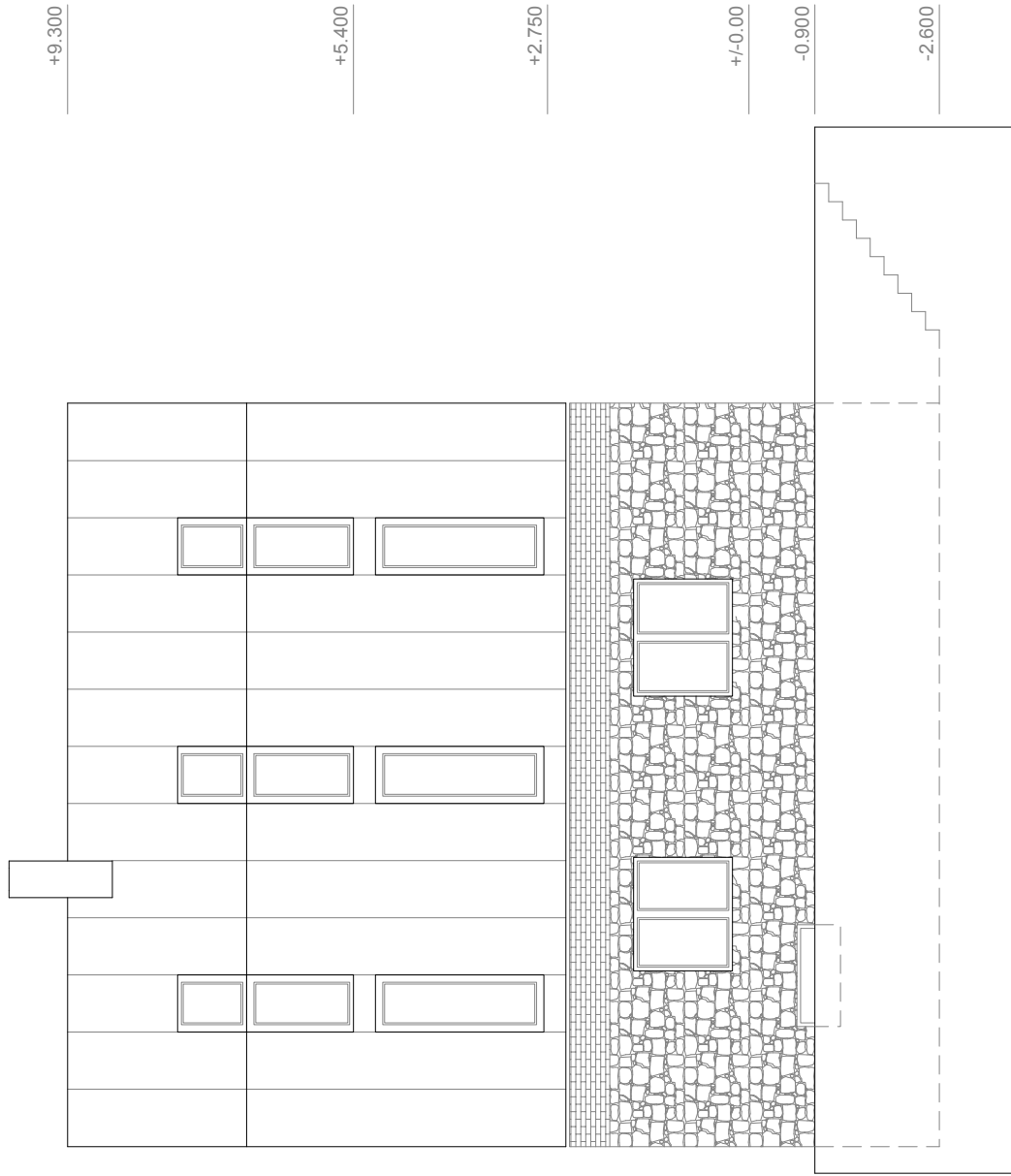
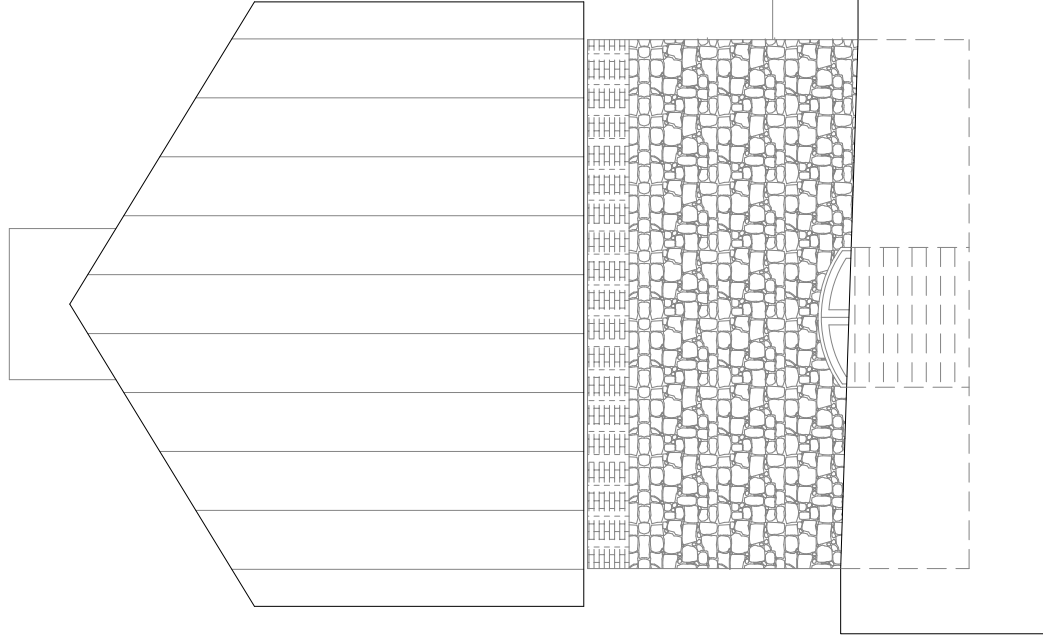
-2.600

OTSAAVADE

VAADE HOOVIST

1:100

+9.300

+5.400

+2.750

+/-0.00

-0.900

-2.600

1:100

MUINSUSKAITSEAMET

Lp Mari Renno
mari_renno@hotmail.com

Meie: 19.03.2015 reg nr: 1.1-7/883

Vastus

Muinsuskaitseamet vaatas läbi teie soovi Nina kirikukooli hoone, reg-nr 4230 kaitsevööndis, hoone rekonstrueerimiseks.

Väljavõte KOOSKÕLASTAMISE KOMISJONI 10. märts 2015 KOOSOLEKU
PROTOKOLL NR 296

24. Taotlus. Alatskivi vald, Nina küla. Taotlus. Seisukoha küsimine Nina kirikukooli hoone, reg-nr 4230 kaitsevööndis, hoone rekonstrueerimiseks. Lisatud majutushoone eskiis, arhitekt Mari Renno. Taotleja Johannes Cornelis Koster.

Inga Raudvassar (skype) tutvustas taotlust.

Muinsuskaitseaduse § 25 lg 7 kohaselt on kinnismälestise kaitsevööndis keelatud ilma Muinsuskaitseameti loata ehitamine (p 1) ja kinnismälestise vaadeldavuse sulgemine (p 2).

Vastavalt muinsuskaitseaduse § 25 lg 2 on kaitsevööndi ülesanded:
1) tagada kinnismälestise ja muinsuskaitseala vaadeldavus, sealhulgas kaugvaadete säilimine ja silueti nähtavus;
2) kinnismälestise, muinsuskaitseala ja neid ümbritseva maa-ala kultuuriväärtuslike struktuurielementide säilimine ruumilises kontekstis.

Kaalumisel tuleb arvestada olulisi asjaolusid ning piirangute seadmise eesmäärke.

Juurdeehitust taotletakse mälestiseks oleva Nina kirikukooli hoone, reg nr 4230, kaitsevööndis mälestiseks mitteolevale hoonele. Juurdeehitust taotletakse hoonele, mis paikneb avalikult teelt vaadeldava ehitismälestise Nina kirikukooli ees.

Kaitsevööndis oleva mälestiseks mitteoleva hoone juurdeehitus ei tohi varjata ehitismälestiseks oleva hoone vaadeldavust, samuti ei tohiks juurdeehituse tulemusel tekkida uut ruumilist ja visuaalset dominantset mälestise ümbruses. Oluline on tagada mälestise ja seda ümbritseva ala kultuuriväärtuslike struktuurielementide säilimine ruumilises kontekstis.

Olemasoleva hoone kavandatav kõrgus varjab ning häirib oluliselt mälestise vaadeldavust kui mälestist vaadelda avaliku kasutusega teelt. Olemasoleva mälestiseks mitteoleva hoone kavandatava kõrguse juures ei oleks enam võimalik avaliku kasutusega teelt mälestist segamatult vaadelda.

Mälestise vaadeldavuse vähendamine on lubatav üksnes kaaluka huvi puhul. Hoonet on võimalik laiendada ka esimese korruse tasandil juurdeehitusega, mis hoone ehitusalust pinda arvestades on majutuse eesmärki silmas pidades ka otstarbekam. Kuna ei eksisteeri kaalukat huvi, mis mälestise kaitsevööndile esitavate nõuete järgimises järeleandmisi õigustaksid, siis tuleb ehitamisel tagada

muinsuskaitseaduse § 25 lg 2 kaitsevööndisse ehitamisel mälestise vaadeldavus ja silueti nähtavus ning mälestise ja seda ümbritseva maa-ala kultuuriväärtusliku konteksti säilimine.

Mälestise kaitsevööndis asuva hoone rekonstrueerimisega on Muinsuskaitseamet nõus, kuid kavandatav pealeehitus koos katusega ei ole oma mahu poolest ajaloolisesse keskkonda sobiv. Kõrgem maht hakkab domineerima ja varjama läänesuunalt vaadet mälestistele. Kavandatud plekk-viimistlusega katuse külgosad ei ole antud ajaloolisesse keskkonda sobivad. Soovitame hoone kasutusele võtmiseks kavandada juurdeehitus idasuunal (kuni 33 % hoone maapealsest mahust võib kavandada ilma detailplaneeringu nõudeta). Kavandatav juurdeehitus võib olla näiteks punastest tellistest, puidust või krohvitud, katusekuju traditsiooniline viil- või kelpkatuse.

Komisjon, tuginedes muinsuskaitseadusele ja kultuuriministri 04.07.2011 määrusele nr 15, **otsustas:** hoone rekonstrueerimisega võib nõustuda, kuid mitte nõustuda rekonstrueerimise lahendusega, kuna kavandatav pealeehitus koos katusega hakkab domineerima ja varjama läänesuunalt vaadet mälestistele. Plekk-viimistlusega seinad ei ole antud ajaloolisse keskkonda sobivad.

Lugupidamisega
Ingmar Noorlaid
MKA Tartumaa vaneminspektor
Rüütli 17 Tartu
53 059 259